

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Altissimi doctoris Antonii andree seraphici ordinis
minorum questiones subtilissime sup[er] duodeci[m]
libros methaphisice A[ristotelis]**

Antonius <Andreas>

in venetiarum, 24. XII. 1481

Liber Decimus

[urn:nbn:de:bsz:31-326419](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-326419)

Liber.

sumpta e forma absoluta et acta seu pducta per actum p^o dicta. vñ i intellectu et sit i volutate distinguit duplex actio. vna pducta et de gene actionis q̄ i intellectu vocat dice et i volutate vocatur spirare. alia acta seu pducta q̄ e forma absoluta que i intellectu vocat intellecto: in volutate vero vocat volutio sen amoz. Alio^o sumatur actio p opatōe trāfēte. q̄ qñq; ē e forma absoluta et acta et pducta p motum et actū d̄ genere actōis. puta q̄ntitas aut q̄litas aut vbi licet vbi sit forma respectiva. Secda distinctō sit ista q̄ respectus ē duplex in gene. vñ i^o intrinsecus ad veniēs alius extrinsecus adveniēs voco respectum intrinsecum adveniētem illam q̄ necessario sequitur su^o fundamēto. posito termino et talis respectus ē de gene relatōis: voco at respectū extrinsecum adveniēte: q̄ non psequitur necō extrinsecum ambo sit posita in acta et sub h̄ membro cadunt illa sex pncipia de q̄bus agit ille auctor. p̄ enim de actione et passione: q̄ possibile ē actiū et passivum eē: et appropiata: et tamē nō habēt istum respectum. s̄ q̄ agens sit illud a quo transfmutatur nec passivum sit illud. quod ab ipso transfmutatur. puta si sit aliquid impediens: et p tanto illa sex pncipia nō sunt spēs relationis. q̄ relatō dicit respectum intrinsecus adveniētem. illa vero dicunt respectus extrinsecus adveniētes.

Quātū ad 2^m sit ista p^o conclusio: actō accepta p^o q̄ ē respectus de genere actionis ē in agente subiecte nō i passio. hāc oñdo sic. in eodē est respectus i quo ē fundamētum. h̄ apparet ex ratōe fundamēti. nec op^m ē intelligibile sed p^o actiua q̄ ē fundamētum h̄ respectus et actōis. est in agente. sic euidēs ē. q̄ tal actō et respect^o ē i agente. n̄ alr q̄ subiecte p̄. P^o in q̄cūq; ē for^o aliq̄ formati. illud ē simplr tale p istā formā. impossibile enim ē effectū formatē separi a forma. et q̄ forma sit in aliquo formati et q̄ nō p̄sistat ipm in formatum fm ipam. q̄ si actio ē formati i passio sequitur q̄ passivum erit formati agens qd̄ oio est extra rōem. q̄ erit in agente. P^o impossibile ē respectus opōilos eē simul necessario in eodē sed passio vel respectus passionis vniversāl^r ē i passio. q̄ nō necessario erit i eodē respectus oppositus q̄ ē actio. Sic q̄ intelligo conclusiōe. q̄ actio ē respectus extrinsecus adveniēs i agente vt in supposito vel subiecto. in forma at que dicitur p^o actiua vt in fundamēto p̄ma. similiter passio dicit. respectum oppositū corrdēntem isti. que ē in passio vt in supposito et subiecto in p^o passiva vt in fundamēto. Secunda conclusio sit ista. actio accepta secundo modo que est operatio et forma imanens absoluta: est in agente vt in subiecto. hoc apparet p̄ philosophū hic qui dicit q̄ visio ē in vidente et speculatio i speculante. P̄terea per rationem. omnis p̄fectio pducta per actionem de gene actionis est imperfectibilis quod est in potentia ad ipsā

non enim ē intelligibile q̄ aliquid sit in potentia ad aliquā formam: que non sit in ipso quādo est pducta. sed actio seu operatio. secundo modo dicta ē huiusmodi: et ipsum agens suū operans ē pfectibile quod ē in potentia ad ipsam q̄ quando ē pducta ē in agente. m̄. p̄ q̄ talis actio ē pfectio agentis. puta visio vidētis et speculatio speculantis. Adhertēdum t̄m q̄ respectus talis opationis ipm opans habet rōnem agentis et passi. tamen secūdam aliā et aliaz rōez oñsum. n. scilicet supra in quadam questōe q̄ qñ i agente ē aliqua forma que ē pncipium actionis equivoce et cum hoc ē capax termini illius actōnis pōt se ipsam mouere ad ipsam formam que est nata terminare actōem talem. et ppter hoc in intellectu distinguitur intellectus agens et passibilis vt per vnum ipsa aia sit pducta in intellectōis et per aliud sit receptiva eiusdem. Sit in voluntate et in sensu pōt distingui agens et passiens de quo alias r̄. Tertia conclusio sit ista actio accepta tertio modo que ē opatō et forma transficiens absoluta seu respectiva ē in passio: vt in subiecto. hoc apparet per ratōem factam ad scdām conclusiōem. nam talis actio seu opatō ē ipsa forma acta seu pducta per motum et ideo necessario ē in ipso passio et mobili quod mouet et dum ē fluens ē idem vt puto cum ipso motu. nam motus ē forma fluens. motus autē imobilis ex 3° p̄bisi. Ad arg^m in oppositum dicēdū q̄ p̄bisi nouo metha. et in tertio p̄bisi. loquitur de actōe fm tertiam acceptiōem q̄ ē ipa for^o acta seu pducta. et hoc facit p̄ tertia conclusiōe. non autem loquitur de actione p̄mo modo q̄ ē p̄dicamentum et formati respectus talis at actio ē in agente subiecte.

Explicit nonus liber

Questio Prima

Irca deci

nam librum occurrit doctam que sit substantia illa vna que est prima et mensura omnium substantiarum. dicitur a quodam expositore et est sententia comen. x. comento. vbi p̄ba dicit eē vna p̄mā substantiā q̄ sit mensura aliaz et vult com. q̄ illa sit deus vel p̄mō motor. sed hec exponimus nulla est. tam quia nō videtur habere itentōne. Al. q̄ sicut p̄ ex littera q̄rit at. in substantijs sit aliquod vnum quod est mensura aliozum. et an

Handwritten notes:
 Sumpta e forma absoluta et acta seu pducta per actum p^o dicta. vñ i intellectu et sit i volutate distinguit duplex actio. vna pducta et de gene actionis q̄ i intellectu vocat dice et i volutate vocatur spirare. alia acta seu pducta q̄ e forma absoluta que i intellectu vocat intellecto: in volutate vero vocat volutio sen amoz. Alio^o sumatur actio p opatōe trāfēte. q̄ qñq; ē e forma absoluta et acta et pducta p motum et actū d̄ genere actōis. puta q̄ntitas aut q̄litas aut vbi licet vbi sit forma respectiva. Secda distinctō sit ista q̄ respectus ē duplex in gene. vñ i^o intrinsecus ad veniēs alius extrinsecus adveniēs voco respectum intrinsecum adveniētem illam q̄ necessario sequitur su^o fundamēto. posito termino et talis respectus ē de gene relatōis: voco at respectū extrinsecum adveniēte: q̄ non psequitur necō extrinsecum ambo sit posita in acta et sub h̄ membro cadunt illa sex pncipia de q̄bus agit ille auctor. p̄ enim de actione et passione: q̄ possibile ē actiū et passivum eē: et appropiata: et tamē nō habēt istum respectum. s̄ q̄ agens sit illud a quo transfmutatur nec passivum sit illud. quod ab ipso transfmutatur. puta si sit aliquid impediens: et p tanto illa sex pncipia nō sunt spēs relationis. q̄ relatō dicit respectum intrinsecus adveniētem. illa vero dicunt respectus extrinsecus adveniētes.

Handwritten notes on the right edge:
 hoc sit p̄fectio agentis. puta visio vidētis et speculatio speculantis. Adhertēdum t̄m q̄ respectus talis opationis ipm opans habet rōnem agentis et passi. tamen secūdam aliā et aliaz rōez oñsum. n. scilicet supra in quadam questōe q̄ qñ i agente ē aliqua forma que ē pncipium actionis equivoce et cum hoc ē capax termini illius actōnis pōt se ipsam mouere ad ipsam formam que est nata terminare actōem talem. et ppter hoc in intellectu distinguitur intellectus agens et passibilis vt per vnum ipsa aia sit pducta in intellectōis et per aliud sit receptiva eiusdem. Sit in voluntate et in sensu pōt distingui agens et passiens de quo alias r̄. Tertia conclusio sit ista actio accepta tertio modo que ē opatō et forma transficiens absoluta seu respectiva ē in passio: vt in subiecto. hoc apparet per ratōem factam ad scdām conclusiōem. nam talis actio seu opatō ē ipsa forma acta seu pducta per motum et ideo necessario ē in ipso passio et mobili quod mouet et dum ē fluens ē idem vt puto cum ipso motu. nam motus ē forma fluens. motus autē imobilis ex 3° p̄bisi. Ad arg^m in oppositum dicēdū q̄ p̄bisi nouo metha. et in tertio p̄bisi. loquitur de actōe fm tertiam acceptiōem q̄ ē ipa for^o acta seu pducta. et hoc facit p̄ tertia conclusiōe. non autem loquitur de actione p̄mo modo q̄ ē p̄dicamentum et formati respectus talis at actio ē in agente subiecte.

Decimus.

hoc sit ipsum unum pbat ex intentione p' Platonem q' no' sit ipm vna. sed aliqd cui p'uenit ipsum vna. sicut e' in oib' alijs generib'. et dicitur in fine q're sigdem i passionibus et q'litatibus et q'ntitatibus et ipm vna aliqd vna. sed no' h' ipm substantia. et in substantia necesse e' sibi se habere. supra qua' istam ponit comitator vba p' allegata sed si p'mus motor ponatur mensura ipius generis substantie: hoc. n. unum poneretur mensura. q' p'mus motor p'pter sua simplicitatem multo veritas e' hoc ipm vna q' idea platonis. tu ga' si sic: sicut in alijs generibus p'mum e' aliquid illius generis: ita p'm' motor e' aliquid d' generis substantie quod e' erroneum. q' deus no' cadit in genere p'pter sui infinitatem. quid g' e' mensura p'ma illius generis. Respondeo aliq' substantia illius generis p'ia cui co'uenit unitas sit. a. non autem p'mus motor e' mensura intrinseca illius generis sicut nec aliq'.

Questio.

Prima.

Unum

Unum et multa opponantur ut contraria videtur q' no' na' vna p'iam non consistit aliud contrarium in e'. sed vna constituit multa in e'. quia unitas e' pars et principium multitudinis g' r'c. Preterea unum et multa opponitur relative. g' non s'rie. a'ns patz quia habent se sicut mensura et mensuratum co'sequetia pbatur. q' alr frustra poneretur quatuor sp's oppositionis distincte si vna coincide ret cum alia. Contra p'has hic in littera. Respondeo et dico duo. p'mum e' q' s'ria differat s'm formam sub eodem gene' ut dicitur infra. et ideo ea aliqua dicitur e' s'ria quodlibet eoz s'meduz e' scdm q' h'z formam et no' s'z q' e' p' h'ntis formam. Scdm dictum e' q' no' e' conueniens aliq' esse opposita vno. puta si considerentur scdm se ut habent formas suas p'prias. et alio modo no' e' opposita si considerentur ut alterum includit in altero et e' pars alterius. sic enim e' pars habitus formam. ex p'p'z corpus scdm se et e' absq' anima consideratur ut habens aliquam formam p'p'iam et hoc modo opponitur animali sicut in aiato. scdm q' qd consideratur ut pars animalis et informatu' aia. sic no' opponitur animalis sed est eius materialis p's. S'lr e' de duabus speciebus numeri puta quaternario vel ternario. nam quaternarius consideratur scdm se et sua formam p'p'iam e' diuersa species aquinaria si vno consideretur et includitur in quinario et e' pars ipius: sic non distinguitur species ab ip'o. Ad p'positum dico simplr q' ipm unum in se acceptum ut habens suam formam p'p'iam opponitur multitudini. quia nec unum est multa nec econuerso. opponuntur autem non aliter q' contrarie. ut p'ossum fuit p' dionem. si vero unum consideretur ut quoddam in completum et ut includitur i multitudine et e' p' ipius. sic n' opponit

sibi. et hoc modo p'cedit p'mam ar'm. Ad scd' nego p'iam ad pbatione dico q' non e' inconueniens diuersas species oppo'is concurrere i eozdem subiectiue. quatenus idem diuersimode sumptu' pot' diuersis oppo'ibus oppo'i: nihilominus t'n ille diuerse opo'es erant inter se formaliter distincte.

Questio

Unum

Unum pluralitas seu diuisibile sit prius indiuisibili scdm r'orem videt q' no'. q' si sic g' erit circulus i r'ois. p'ns e' falsus. q' tunc idem e' notius et ignotius eod. g' et ans. p' batio p'ns. q' indiuisibile et unum e' de r'one multitudinis. nam multatudo diffinit q' e' aggregatio unitatum. Contra p'has hic in l'ra. Respondeo et dicitur satis bene q' nihil p'hibet aliqd scdm r'orem e' prius et posterius eod. alr tamen et alr consideratu'. multitudo igit' pot' considerari vel q'ntum ad illud qd multitudo e'. vel q'ntum ad ipam diuisionem que consequit. r'one diuisiouis multitudo e' p'ior scdm r'ones q' vnu. na' unum diffinit q' e' illud quod no' diuidit. sedz autem illud q' multitudo e' sic e' posterius scd'z r'orem q' ipm vna. nam multitudo diffinit q' e' aggregatio unitatu'. Aduertendum t'n q' ut dicebat quinto huius diuisio q' p'supponit r'oi seu diffinitioni vnius quod conuertit cum ente no' e' diuisio continua que p'intelligit vni quod est p'ri' n'feri. s'z e' d'io qua' car' p'dco. s'z q' h' ens et illud ens dicitur dila. eo q' h' ens n' e' illud ens est g' iste ordo ex na' rei q' i p' signo intelligit ipz ens et in 2' ipa d'io. et i 3' ipm vna quod p'riuat diuisionem. et in 4' ipa multitudo que ex unitat. b' aggregat. s'z. n. ea que dila s'nt multa s'nt. no' tamen h'nt r'orem multoz nisi postq' isti et illi attribuit q' sit vna. Ad argu'm i oppositum p' qd dicitur sit exp'dictis. Notanda t'n q' s'z unum et multa. diuisibile et indiuisibile ut sic no' opponatur relative: nihilominus t'n scdm q' h'nt r'oes mensure et mensurati: et vnu mensurat multa. et indiuisibile diuisibile. sic vtiq' opponunt relative.

Questio

Unum

Unum sit possibile transmutatio a p'uat'oe i bitu' v' q' no' na' a p'uat'oe i bitu' n' e' transmutatio ut d' i p'dicamentis. Confirmat. q' in oi transmutatione sit transitus a termino a quo ad terminu' ad que. sed p'uat'io n' pot' e' terminus a q' respectu bitus. na' terminus a quo p'cedit terminus ad que. s'z p'uat'io no' p'cedit habitum. s'z econuerso. g' n' poterit e' transmutatio a p'uat'ione in bitum. Contra p'has hic in littera g' dicit q' mutationes s'nt no' solum ex forma seu habitu forme ad p'uat'ionem. sed etia' econuerso a p'uat'ione speciei et forme ad habitus. Confirmatur quia quinto p'his. dicitur q' est aliqua mutatio a non subiecto in subiectum id est a p'ri

Liber.

ditione in habitam. Respondeo 2 pzo dcla
rabo tres distinctiones. scdo respondebo ad q /
stionem. Quantum ad pnam sit ista pzia di /
stinctio q motus est duplex. quidam acquisiti /
uus. quidam deperdituus dicitur motus acqui /
situus ille per quem aliquid positive acquiratur /
et ille largo modo dicitur generatio: pta sine sit /
ad substantiam: vt cum generatur ignis: sine ad /
accidens vt cum generatur albam. et sic de alijs /
motus autem deperdituus dicitur ille p quez /
aliquid deperditur et nihil acquiratur positive: /
vt motus qui est ab albo in non albu et ille mo /
tus largo modo dicitur corruptio. sine sit i sub /
stantia sine in accidente: e autem differentia iter /
illos duos motus qstam ad terminos: na in mo /
tu acquisitio terminus a quo e pziatio et termi /
nus ad quem e habitus in motu autem deper /
ditio e econuerso p. et ideo quia motus denota /
tor a termino ad quem ille dicitur acquisitius. il /
le vero deperdituus. Scda distinctio sit ista /
termini motus sumatur duplr. nam quida sunt /
pmi quidam cocomitantes pziatio. et termini pzi /
mi sunt habitus et pziatio. et de istis dicitur gn /
to pbi. q sunt in compositis: iles. termini autem /
pcomitantes dicuntur qui anectuntur istis vt sunt /
duo contraria album et nigrum. nam nigredini /
e annexa pziatio albi et econuerso. quado ergo /
aliquod subiectum sit de nigro albo: si illi mo /
tus considerentur penes terminos pmos: dicet /
esse a non albo in album et econuerso a no nigro /
in nigru. Si vero considerentur penes terminos /
cocomitantes: diceretur ee a nigro in albu et eco /
uerso. Tertia distinctio sit ista. pziatio est du /
plex. quedam que habet immediatum ordinem ad /
subiectum nec respicit subiectum mediante for /
ma. exemplam tenebra respicit medius isto mo /
quedam est pziatio que habet ordinem ad subiec /
tam non tamen nisi mediante forma quatenus /
e quedam corruptio illius forme. exemplam ceci /
tas respicit oculu isto mo mediante visa et mozt /
corpus mediante vita non sic est de pziatione p /
modo. nam dato q aer nunq fuisset luminosus /
nihilominus esset tenebrosus. Quantum ad /
secundum dicendum q loquendo de pziatione /
pmo modo sicut est transitus vel motus ab hitu /
in pziatione: sic pot esse econuerso. aer enim d /
lucido fit tenebrosus et lucidus de tenebroso: /
sicut materia trāsit de forma ignis ad pziationem /
et a pziatione ad formam ignis. vnde dato qd /
nulla aliquando fuisset in materia nihilominus /
tamen materia ee susceptiua forme cuiuscūq. /
et pziata quecūq. et similiter e de quacūq. for /
ma que pot acquiri p mutationem naturalē. lo /
quendo autem de pziatione. scdo modo sic n /
e transitus a pziatione in habitam nisi forte p /
resolutionem vsq ad pnam materiam vt dcm /
e quarto huius. Ad argumentum i oppositi /
dicendum q pbus loquitur in pdicamentis de

puatione scdo modo. Ad confirmationes di /
cendum q non semp pziationem pcedit habi /
tus loquendo de habitu qui per motum acqri /
tur. vnde quinto pbi. pbat pbus q quies e p /
natio motus non illa que e in termino ad que /
sed que e in termino a quo clarum e q pziatio /
que e in termino a quo pcedit motum. si ergo /
illa ppositio q habitus pcedit pziationem h /
veritatem intelligenda est de pziatione secun /
domodo. Alter dicitur q pziatio e poster /
rior hitu secūdnz cognitiones. nam pziatio h /
cognosci per habitum. licet inesse quandoq. p /
natio pcedit habitum. Sed contra rōne pbi /
quam hic inducit in littera arguitur. na videt /
arguere in quatuor terminis quia termini ex q /
bus arguit non eodem modo sumatur in maio /
ri et in minozi. quia in maiozi sumatur termini /
comitantes in minozi vero termini pmi vt patet:

Respondeo q contraria non sunt termini /
motus: nisi in qtum includunt habitum et pziati /
onem. cum ergo dicitur in maiozi q contraria /
sunt ex quibus accipiuntur et includunt pziati /
onem et habitum et sic habent rationem termin /
rum. ergo vniformiter. nec arguit ex quatuor /
terminis.

Questio

iiij.

Terum media contrariorum
sunt vere composita
ex terminis videtur q sic p pbi hic
in littera: et idem dicit in de sensu et
sensato: capitulo d colore q medij colores sūt
compositi ex terminis idem et dicitur ibidē de
saporibus et odoribus medijs. Item p rōes
illud quod ptiat aliqua scdm magis et minus
est compositam ex illis. sed media contrariorum
sunt huiusmodi respectu extremorum. q media
contrariorum sunt composita ex extremis.

Contra quia auctor sex pncipiorum dicit q
forma e compositi contingēs simplici et inuaria /
bili essentia consistens: sed media contrariorum
sunt quedam forme. q sunt in essentia simplici
non cōposita. Respondeo. et pmittam primo
aliquas distinctiones. scdo ostendam aliquas
clusiones. Quantum ad pnam sit ista prima
distinctio. q compositio e duplex. quedam tota /
lis et essentialis: quedam ptialis voco compositi /
tionem totalem et essentialē illam qua aliquid
componitur ex aliquibus essentialiter et totalr
sed voco compositionem ptialem illam qua ali /
quid componitur qstam ad sui partem. et n quā /
tum ad sui totum. exemplam primi homo com /
ponitur ex aia et corpore. exemplum secundi ho /
mo componitur ex carnibus ossibus manibus
et pede cetera que non componunt nisi partes
hominis. s. corpus. Secunda distinctio sit ista
compositio essentialis totalis e duplex. s. que
dam ex partibus realiter distinctis vel essentia /
liter distinctis: quedam ex partibus formaliter

Decimus.

tantam distinctio ex^m primi cōpositio substan-
tie ex materia & forma puta hominis ex aīa & for-
ma & corpore. ex^m secūdi. cōpō spēs accidentis
ex genere & dīa. Tertia distinctio sit ista cōpō-
prialis ē duplex qdā hōgenea vi caro hominis
q̄ componitur ex partibus ē etiam sunt carnes
qdā etherogenea. & h̄ ē duplex vna ex pub^o di-
stinctis formaliter & situ. alia ex partibus disti-
ctis formaliter sed non situ. ex^m pmi cōpositio
manns hominis ex ossib^o nervis & carnib^o
Sic cōpositio parietis que ē par^o domus ex
cemento & lapidib^o. exemplam secūdi. cōpositio
elementoz i mixto secūdu opionē que po-
nit m. scilicet manere i mixto. tunc enī ipsa ele-
menta distinguuntur formaliter vt p̄. non tamē
sua. eo q̄ quilibet pars mixti ē mixta primo d̄
generatione. D̄s dicitis qz cōpositio opposit̄
simplicitati & quot modis dicitur vna opposi-
toz tot modis & reliquū ex primo d̄ topicoz. id
p̄it dari distinctiones de simplicitate corzeipo-
dentes istis. Et sit ista prima. q̄ simplicitas est
duplex. quedā priuans cōpositionē totalē esse
talem quedā priuans cōpositionē partialē
que pōt dici simplicitas partialis. exēpluz p̄mi
aīa secūdu se supra. ex^m si spēs accidentis puta
albedo cuius partes. s. genus & dīa sunt simili-
ter simplices saltem dīa q̄ qd sit d̄ genē. Z^a
distinctio si ista simplicitas cōtialis v̄ totalis
ē duplex qdā priuans cōpositionē ex partib^o re-
aliter & essentialiter distinctis qdā priuans cō-
positionē ex partibus formaliter distinctis. p̄ spēs
accidētis ē for^m simplex. z^a dīa vlti^a specificā que
cūq̄ sit ē for^m simplex isto cō h̄cā conceptam
sūt simplice. Tertia distinctio sit ista simplici-
tas ptialis ē duplex qdā q̄ p̄nat cōpōes ex pub^o
hōgeneis. vt ē vnitās v̄ p̄ct̄. quedā q̄ priuans
cōpōes ex partibus etherogeneis tantū vt ignis
& alia elementa & generalr quodlz totū hōgene-
m. Ex p̄dictis infero corzelarium qd̄ idem
pōt dici simplex & cōpositū s̄z diuersos modos
ex^m ignis & quodlz aliud elementū ē corpus sim-
plex simplicitate opposita mixtū. & tū ē v̄ cō-
pōitū ex ma^o & for^m. v̄ p̄ba sepe vocat elementa
corporea simplicita. Quātū ad z^m sit p^o ista
for^m medie s̄rioz n̄ sūt cōposite cōpōe cōtiali
totali q̄ ē ex partibus realiter & cōtialr distinctis
p̄ h̄cā bui^o n̄. oē cōpō isto mō ē de genē s̄be ge-
nerabile & corruptibile per se naz omne tale h̄z
materiam partem sui q̄ potest ēē & non esse ex
septimo metha. sed forme medie cōtrarioz n̄
sunt huiusmodi p̄ enim q̄ non sunt de genere
substantie. nec sunt per se generabiles & corrupti-
biles. sicut nec ipse forme extreme vt patet
septimo & octauo methaphisice. sed sunt & non
sunt sine generari & corrupti. ergo tales forme
medie non sunt cōposite isto modo. Ex
hoc infero vna corzelarium q̄ media con-
trarioz n̄ sunt simplicita si simplicitate opponi a

isti cōpositi. Secūda cōclusio sit ista. forme
medie s̄rioz sūt res cōposite cōpōe totali cōtialr
li q̄ ē ex pub^o saltē formalr distinctis. p̄ h̄cā b^o.
nā q̄cquid ē p̄ se i genē ē cōpositū isto modo: cū
oē tale sit spēs & p̄. s̄rioz cōpositū ex genē & dīa q̄
sunt saltē formalr distincta. sed for^m medie s̄rio-
roz sūt p̄ se in genē. vt p̄. x. metha. ḡ erūt cōposi-
te isto mō. Ex h̄ infero corzelarie q̄ media cō-
trarioz nō sunt simplicita simplicitate opposita
isti cōpōi. Tertia cōclusio sit ista forme me-
die s̄riozum nō sunt cōposite aliquo mō qua-
cūq̄ cōpōe ptiali. p̄batio huius qz omne sic
cōpositum vel ē q̄titas p̄tina vel h̄is q̄tita-
tem: sed forme s̄rioz nō sunt hui^o. qz q̄titati
nihil ē contrarium: vt d̄ in p̄dicamentis. ḡ tales
forme medie non erūt cōposite cōpositione
ptiali quacūq̄. Ex hoc infero corzelarium.
q̄ media s̄riozum sūt simplicita simplicitate op-
posita isti cōpōi. & per s̄rioz vltimū q̄ forme
medie non sunt vere cōposite ex extremis. im-
mo sunt eque forme simplices sicut extrema: ex-
trema enim non se habent vt genus & differen-
tia respectu medioz vt sic possēt dici cōpōni
ex extremis cōpositione eis possibili & compe-
tente. Ad p̄bū in oppositū dicendū qz deci-
mo metha. & libro de sensu & sensato accipit cō-
positionem p̄ q̄dam cōuenientia & quasi con-
tinētia v̄tuali eo q̄ media magis cōueniūt cūz
extremis q̄ extrema inter se. eo modo quo fm
aliam opionem mixtū dicitur cōpōi ex elemē-
tis non q̄ maneant in mixtis s̄z esse intensū nec
remissū. sed qd̄libet mixtum habet maiorem
cōuenientiam cūz elementis q̄ elementa habent
inter se. v̄i & forme elementoz dicuntur v̄tualiē
manere in forma mixti vt in p̄fectiozi. Ad ra-
tionem concedo maiore si sit vera participatio
et tūc minor est falsa qz medie forme non vere
participāt extrema fm magis & minus nisi tātū
p̄pter cōuenientiam p̄dictam. quare & z.

Questio:

Trum formal repugnā q̄ ē
inter formas substan-
tiales sit repugnātia contrarietatis
videt q̄ nō nam a cōtrario in con-
trarium deuenitur per medium & motuz. sed in
substantia nō est motus ex. s̄p̄bisi. ergo nec con-
trarium. maior p̄ supra in p̄cedenti ca^o huius
decimi. Cōfirmatur. qz quito p̄bisi. p̄bat
philosophus quod in substantia non est motus
p̄pter non esse substantie contrarium. Cō-
trao ē qd̄ corruptitur a suo contrario corrup-
tū ex principio celi & mundi. & ex primo de
generatione. sed in substantia est vera corrup-
tio. ḡ contrarietas. Cōfirmatur quia cum
forma corrupenda a materia expellitur. q̄ro
a quo nō ab se. nec ab aliquo simili patz. relin-
quitur q̄ a contrario. Respondeo in ista q̄sti-
one ē vna opi. cōis tenens partem negatiuā p̄

Quia sic arguitur contrarietas est quedam maxima discordantia huiusmodi quodammodo continuitatem ut ab extremo non pervenitur in extremum nisi transendo per omnia media tunc sic a contrario in primum non pervenitur nisi per medium. Sed nulle due formae substantiales sunt huiusmodi quod non sunt contrariae. Probatur minor quod materia exuta una forma substantiali immediate potest induci quatuordecim alia. Vnde per de generatione dicitur quod si ex igne fiat aqua vel terra non oportet transire per media elementa. Praeterea a contrario in contrarium pervenitur per medium et motum. Sed in se non est motus. Ergo nec contrarium probatur minor. Quia si sic in medio motu puta si ex igne fiat aer materia subiecta tantum haberet de forma ignis quantum de forma aeris et sequantur duo inconvenientia. Primum quod erit aliquod corpus quod non est in aliqua specie determinata. Secundum quod ipsa erit ipsa. Nam in illo medio punctuali aer non est aer nec ignis erit ignis.

Praeterea contraria sunt circa idem. Sed formae substantiales non sunt circa idem. Ergo non sunt contrariae. Probatur minor quod materia sub diversis formis non est eadem sicut sed diversa cum habeant diversa esse. Confirmatur quod per hoc quod subest nihil est contrarium mutatio sicut dicitur esse a non sicut in se vel e converso ut habet ex quanto philosopho. Sed ista opinio non placet si absolute et verum intelligatur. nec tamen conclusio ut inferunt ostendit. Ad questionem igitur aliam dicitur. Ad eandem declarabo per unam distinctionem et probabo duplicem conclusionem. Quarta ad primum sciendum quod contrarietas dupliciter potest sibi. Stricte et large si contrarietas accipiat stricte. sic videtur habere. Sed conclusiones. ut potest colligi ex predicamentis. et ex philosopho. Primum quod contrarietas est oppositio distinctioque specie eorumdem autem generum sicut dicitur. quod sunt sub eodem genere et maxime distat. Secundum conditio est quod contrarietas est contra extremorum dicentium naturam positivam et per se distinguit ab opposita negativa. ubi alterum extremum scilicet privatio nihil potest sed est formaliter contra negatio. Tertia est quod contrarietas est maxima distantia ut dicebatur in littera. ubi quoniam autem differre et cetera. et ex hoc inferunt ibi philosophus quod est differentia perfecta quod si maxima est perfecta. Quarta est quod sequitur ex istis quod unum contrarietatis solum ut superius dicitur est ibi multipliciter dicitur contrarietas.

Quinta est quod contrarietas est oppositio eorum quae circa idem susceptibile non similes sed vicisim existunt et mutuo repellunt nisi alterum insit determinate a natura ut caliditas igni sed hoc possibile salvari quod vicisim insit si referantur ad primum subiectum quod est materia prima. Sexta conditio quod in contrariis habentibus medium non pervenitur ab extremo in extremum nisi transendo per omnia media. ut superius dictum fuit et declaratum per exempla tam in sonis quam in coloribus ibi. Quoniam autem contrarietatum. Si autem contrarietas accipitur large. sic dicitur contrarietas cui deficit aliqua istarum conditionum istis

est in substantia contrarietas: quod est ibi repugnancia quae tamen non est praedictio. nec sicut in praedicatione nec bitum. nec secundum relationem: et ideo necessario habet reduci ad oppositum contrarietatis. si dicitur species opposita quae ponit praesens sibi sufficiens. Quarta ad secundum ista praedictio conclusio: repugnancia formarum substantialium non est repugnancia contrarietatis stricte accepta. habet ostendit sic. illa oppositio non est contrarietas stricte accepta cui deficit aliqua conditio de praedictis. sed oppositio seu repugnancia formarum substantialium est huiusmodi generum. minor pars discurrens per singulas conditiones. prima quidem vel secunda non deficit. quod due formae substantiales repugnantes praesens accipi sub eodem genere primo: et utraque dicitur aliqua positivum: deficit tamen tertia et quarta. non enim accipit duas formas substantiales sub eodem genere: et aer: et e converso. sequitur quod terra sicut dicitur ista tria et e converso: et omnia elementa et omnia generabilia et corruptibilia contrarietatis sibi in vicem isto modo et sic multa vni. quod igitur quarta conditio sequitur ex tertia. cui non inest quarta nec sicut a de structura praesens. Quinta autem conditio competit formis substantialibus vno modo. alio modo non nam si identitas susceptivi accipitur pro identitate simpliciter est entis in actu perfecto. sibi non competit. quia materia non habet idem esse perfectum sub diversis formis. si autem accipitur pro identitate substantiali quocumque modo. competit sic. quia materia vna numero in eadem manet successive sub utraque forma. Sexta autem conditio si formae substantiales habent medium non competit eis. quod ut arguebatur materia exuta una forma immediate potest informari quatuordecim alia nec oportet transire per media. si autem dicitur quod forma substantialis sunt contraria immediate tunc illa conditio nihil est ad propositum. Secunda conclusio fit ista repugnancia formarum substantialium est repugnancia contrarietatis largo modo sumptae habet ostendit sic. nam secundo de generatione capitulo omnia autem mixta: ubi probatur omnia elementa concurrere ad generationem mixti: dicitur sic: aer autem et ignis sunt contraria terre et aquae. terra autem aeris: aqua autem ignis: et videtur tangit substantiam substantiae esse contraria. ita quod licet videatur additio diminutio non distribuit omnia. Praeterea per philosophum dicitur quod in genere substantiae est vna pro contrarietas ad quam omnia reducuntur. Praeterea hic in littera probatur praesens. ex intentione quod differentia secundum speciem est differentia contrarietatis quod probatur inductive et syllogistice ut dicitur in exponendo litteram. Respondetur ad has auctoritates et similes quod Aristoteles loquitur de contrarietate ut reducat ad praedicationem et bitum: quatenus vna forma habet rationem imperfecti et privationis respectu alterius. Contra quod praedictio nihil est formaliter sed due formae

Undecimus.

sunt formalit' aliqd positio. q' cu' formalit' op
 ponatur o3 q' aliter for' opponatur q' p'uatio
 z habitus. lz enim vna for' includat p'uatidem
 alterius n' tr' p'fice. lz aliqd vltra addit. Con
 firmatur. qz h' er modo oia opposita se habent
 vt hitus z pua io z vt p'uctoria q'tenus vni
 extremu' includit p'uatidē z negationē alteri
 sed hoc d' ipsope. nam aliter non eēt quattu
 oz spēs oppositōnū realiter distincte. P'ze
 ad p'ncipale due for' substantiales opponun
 tur q' aliqua specie oppositōnis. Ad vt apparz
 discurrendo nulla alia opōne oppōit. q' relingē
 q' contrarie opponatur. Dices forie q' iste
 for' nō sūt oppositē sed desperate. Cōtra qz
 vel sunt desperate vt duo idēidna eūsdēs spe
 ciei. l' vt desperata diuersay speciey: vel diuer
 soy genez. nō p'rimū. q' nullus p'hs diceret qn
 plus opponatur for' ignis aque. q' forres pla
 toni. nec f3 qz plus opponitur due for' q' for
 tes z brunellus: nec 3^m qz plus opponunt q' la
 pis z albedo p3. P'ze ad p'ncipale p'nozū
 motuus seu mutatiōnū sunt contrarij te: mini
 ex qnto p'fisi. sed generatio z corruptio sunt
 cōtraria. q' z eoz termini q' sunt for' substantia
 les generande z corrupende. P'ze con
 trarioz sunt contrarie eē. z de generatiōe. sed
 calor z frigiditas sunt contraria. q' z eaz eae q'
 sunt for' substantiales. nam materia cū for' est
 cū omniū accitū ex p' p'fific. Ad p^m alteri
 op' ē dicendū q' maior ē vera vbi for' h'nt me
 diū. sed forme forsan substantiales sunt cōtra
 ria imediata z iō nihil ad p'positum. Aliē
 pōt dici q' ar^m p'cedit de cōtrarietate strice
 sūpra vt p3 ex p' articulo. z iō nihil facit f33 cō
 clusionē. Ad secūdū nego minozē. qz in sba
 ē vere motus vt oīdā. xi. huius z concedo q'
 i me^m punctali materia eūliter hēret de vrazq'
 forma. z cum infert p^m inconueniens q' aliqd
 corpus non. ē in aliq' specie determinata. dico
 q' hoc non ē incōnēiens imo nec^m q' diu est i
 fieri z in fluxu sicut etiam p'ceditur de embrio
 ne quousq' perueniat ad formam specif cam
 vltimatam q' ē aia. Z^m icōueniēf nego. imo eo
 mō quo ē est ip3. non similit' sed f3 qd ignis
 q' in illo pūcto f3 qd non ē: p3 silt. z aqua silt
 sicut de cuto cur' medietas est alba z medie
 tas nigra ē dicēdū q' nec ē albū nec nigrum si
 militer. sed vtrūq' secūdū qd. p3 p'io eleucoz.
 Ad 3^m nego minozē. q' tunc materia circa
 quā fiant forme substantiales lz non sit idem
 susceptiū in esse formali. z specifico vt est sub
 diuersis formis. est tr' idē secūdū eē p'pziū
 quatenus vna materia secūdū eētā est susce
 ptiua oiaz formay. Ad cōfirmatiōē dicen
 dū. q' in sba dicitur eē mutatio a nō sbo in sbm
 vel eōnerfo appropziare. nō qn possit sic esse
 in qualibet mutatiōe si considerentur termini
 p'ziū mutatiōis qui sunt habitus z p'uatio

vt. xi. huius amplius oīdam. Ad probatiōem
 de gnto p'fisi. dicendū q' p'fisioloq' bus legē
 de substantia appropziare q' in ea non sit mot'
 vt ē patebit in. xi. huius. lz in substantia v' sit
 motus. logtar et de contrarietate strice sūpra
 de q' concedo q' n' est in sba vt oēs ē q' ē zē.

Questio.

vij

Erum corruptibile z incoz

ruptibile differat ge
 nere videtur q' non nam sunt in co
 dem predicamēto. ergo in eodē ge
 nere consequentia ē euidēs. p'bo autis qz sub
 stantia predicamentalis diuiditur per corpore
 am z incorpoream aliqua ā. corporea est coz
 ruptibilis oīs at incorporea est incorruptibilis
 P'ze quod p'dicatur vniuoce de aliquo nō
 distinguitur genere in eis aliq'n n' p'caeretur
 vniuoce de eis. sed substantia p'dicatur vniuo
 ce de corruptibili z incorruptibili. q' zē. Con
 tra. philosophus hic i littera. Respondeo. p'
 p'mittā vna distinctionē. z oīdā duplicē cōclu
 sionē. Quātū ad p^m sciendū q' duplex ē ge
 nus quoddā est p'fificū. quoddā logicū. p^m ge
 nus dicitur subicibile. z^m dicitur predicabile.
 voco genus p'fificū siue subicibile ipfā mate
 ria siue subicū. vñ illa dicantur eadēs genere
 isto modo quecūq' hnt idē subiectū. vt eandē
 materiaz cōem circa quam p'nt habere transmu
 tationē. z que nō hnt non sunt idē genere isto
 vñ superius in hoc. x. dictū est q' genere d'nt
 quoz nō ē cōis materia. voco at genus logicū
 vel predicabile aliquod cōe qd est predicabi
 le in qd de plurib' spē differētib'. vñ illa dicit'
 tur idē genere hoc mō q' continentur sub ali
 quo tali cōi p'dicabili i qd de ipfis. Ex hoc
 infero correlarie q' non ē inconueniens aliqua
 eē idem genere logico z differre genere p'fisi.
 sed nunq' contingit econuerso. Quātū ad
 secundum sit ista p'ima conclusio. corruptibilis
 z incorruptibile differunt genere p'fisi. p'ro
 batio huius ista sunt idem genere p'fisi. que ha
 bent idem subiectum vt materiaz circa quam
 possunt vicinim transmutari. sed corruptibile
 z incorruptibile non sunt huiusmodi. q' zē. ma
 ior patet ex dictis probatio minozis. qz incoz
 ruptibilia vñ nō habent materiam secūdūz viā
 philosophoz vt dictum est octavo huius z ha
 betur p'positum. vel si habent. non tamen ha
 bent talem circa quaz possit cum corrupelbili
 bus habere transmutatiōez. qz iam non eēt
 corruptibilia q' zē. Z^a conclusio sit ista. coz
 ruptibile z incorruptibile non differunt genē
 logico hoc p3. qz habent aliquod cōmune pre
 dicabile de eis in quid. p'ia substantia. ergo
 sunt idem genere logico. cōsequentia patet ex
 dictis z intelligitur de corruptibili causato et
 finito ad excludendū p'zimum ens quod ra
 tione sine illimitationis est omnino extra gen'
 l z

Ad argumenta in oppositis p3 q3 concludunt de genere logico z faciunt pro secunda conclusioe.

Explicit decimus liber.

Questio

Prima

Arcu unde

circum libe queritur ut generatio z corruptio sit mutatio successiva de q no. qz si sic. ergo generatio e motus. consequens e falsum. ut p3 in littera

g z ans. consequentia p3. qz motus z mutatio videntur differre penes successivum z instantaneum. nam motus e in tepore mutatio vero in instanti. Contra n^m agens cuius substantia est in tepore agit in non tepore ut dicitur penultima propde de cas. sed suba generantis e in tepore. g z agit in tpe. z per consequens generatio mensuratur tpe. g erit successiva. R^o i ista questione quida tenent quod non. qda tenent q sic primo ergo tractanda e opi. negativa. 2° opi. affirmativa. Quanti ad p^m dicitur qz for^m substantialis introducitur in instanti. z per consequens generatio erit in instanti. idem intellegendu e de corruptione. Modus ponendi e ille. qz si ex aqua generetur ignis in toto tpe precedenti pcessit alteratio. pnta calefactio dispositiva materie aque ad introductionem forme ignis z in ultimo instanti alterationis for^m ignis introducitur. z forma aque remouetur vl corruptur. ita q generatio ignis e terminus alterationis precedentis. Pro ista conclusione arguitur sic. qz si generatio e successiva vel e ex parte materie q subicitur vl ex parte forme q accipit. non ex parte materie. qz ipsa e indivisibilis. nec ex parte forme tam qz ipsa e simpliciter z innvariabili eentia consistens. secundum autem etoz e sex principioz. tum qz forme sunt vt numeri. ex octavo huius. sicut g ro numeri stat in divisibili. ita q nihil pot addi vl diminui a numero quin mutetur species. sic de forma vt ibi dicitur. ta. qz successio in motu secundum comen. 4° phis. capitulo de vacuo. Test ex resist^e mobilis ad motozes vel medij ad mobile. sed i generatione non pot dari p^m. qz mobile e ipa materia. que non h3 de se vn resistat cu forma variatur materie sime z vltimate dispositie. nec secundum pot dari. qz nullum e medium in generatione forme. tam qz forma imediate vnitur materie. z agens imediate passo iungitur. tuz qz termini generationis sunt contradictozij. scilicet e esse vt dicitur hic in littera. s3 si est successio. g mediu. inter contradictozia at non e medium ex. x. huius g in generatione non erit successio

Pro ad principale. qz si sic. g forma substantialis suscipit magis z minus. p^m est falsum. g z ans. probatio consequentie. qz si generatio talis for^m e successiva. necessario ista forma haberet gradus. z per consequens pot partici pari secundum magis z minus. falsitas consequentis p3 per philosophu in predicamentis capitulo de sba. vbi dicit q sba n suscipit magis z minus. Pro si sic. ergo for^m sba e aliqd contrariu consequens e falsu vt dicitur in littera parum post. p^m qz generatio e motus ois aut motus e inter contraria vl media. vt dictum e supra. Sed istaz opi. no teneo cui⁹ p^m q^m ad conclusionem patebit ex affirmatioe opi. sequentis. Contra modu ponendi arguitur sic. quia si sic. g accidens. naturaliter e sine subiecto. h^o e falsum. g z ans. p^m qz alteratio vl for^m ista h3 quam e alteratio precedes si fundatur i aliquo subiecto hoc erit mediante for^m substantiali. calor ergo precedes forma ignis h3 te fundabitur in materia aque mediante aliq forma substantiali. quero mediante qua. non mediante forma aque. qz cum forma aque repugnet calori. magis erit corruptio calorem qz essendi ipsam in materia aque. nec est ibi media te forma generanda ignis. qz illa non d^u e. z et qz accidens e posterius forma substantiali mediante q fundat i sbo. Calor at ille pcedit for^m ignis h3 te. g erit sui sbo. Nec rdes h^o opi. cogit. Ad eundem e notandu q mot^m pot accipi dupl^r cor. s. z h^o e eo q loquitur p^m p^m tho. d p^m. na p^m h3 e ibi cor acceptu p^m d^u finitioi z p^m passioi. z in illo nom coe p^m ap p^m p^m p^m passioi z retinet nomen coe z d^u ap p^m p^m p^m p^m d^u at noia termin^m. Sicut i p^m p^m p^m q^m q^m s^m cor ad oes mutationes sic h^o iferi⁹ z i 3° phis. vbi dicitur mot^m q e act^m ent^m i po^m zc. vn 3° phis. explanas. 2° diffinitioem mot^m p^m ex^m explicat d generatioe z alteratione. z oi alia mutatioe. qnq^s at accipit motus h^o vt diffinit^m 3 generatioe z corruptioe. vt hic et i 3° phis. Et notandu q generatio z mot^m h^o e accept^m n^o dnt penes successiu z instantaneu. sed ta tu penes terminos. vbi sciendu q termini cui⁹ cuq^s mutatioe dupl^r pnt sari. s. vt termini p^m i termini comitantes termini p^m in qcuq^s mutatioe dicitur hit^m z puatio. Ex^m ex n albo sit alb^m z ecouerso z ex n igne sit ignis z ecouerso. sed termini p^m comitantes dicitur qz ambo sunt dicuntur p^m comitantes puatioe z hitu q snt termini p^m. ex^m ex nigro sit albu z ecouerso z ex ag sit ignis z ecouerso. Ad p^m ois mutatioe d^u generatio accipiendo terminos p^m illa ei e mutatio a n sbo i s3 z ecouerso. q ab 2° generatio z corruptio. o noia i qcuq^s genere sit ois mutatio d^u motus accipiendo terminos comitantes. z illa est mutatio a subiecto in subie

Handwritten notes in the left margin:
Motus
Instantaneus

Handwritten notes in the left margin:
Prima